



HJØRRING KOMMUNES KULTURMILJØER



Kystkultur



Klostre og hovedgårde



Bosætning på landet



Bymiljøer



Markante fortidsminder



Jernbaner



Rekreative anlæg



HJØRRING KOMMUNES KULTURMILJØER

Materialet er udarbejdet i sammenhæng med Hjørring Kommuneplan 2016.

Udarbejdet af:

Hjørring Kommune

Teknik- & Miljøområdet

Team Plan og Erhvervsudvikling

Niels-Kristian Balle og Anne Møller Jørgensen

I samarbejde med:

Vendsyssel Historiske Museum

Foreningen for Bygnings- og Landskabskultur i Hjørring Kommune

Oktober 2016

Kystkultur

Rubjerg Knude-området

Lønstrup By

Sommerhusområdet Harerenden ved Lønstrup

Sommerhusområdet ved Tornby

Løkken By

Løkken Kystfiskeri

Løkken Badehuse

Tannisby i Tversted

Hirtshals Fyr

Hirtshals Befæstning

Klostre og hovedgårde

Børglum Kloster

Vrejlev Kloster

Asdal Hovedgård

Baggesvogn Hovedgård

Bøgsted Hovedgård

Eskær Hovedgård

Fuglsig Hovedgård

Gårdbo Sø

Høgholt Hovedgård

Odden Hovedgård

Sejlstrup Hovedgård

Villerup Hovedgård

Åstrup Hovedgård

Bosætning på landet

Samlet gårdmiljø ved Høgsted

Enkelt-gårdsbebyggelse ved Lendum

Vejklyngebyen Gl. Vennebjerg

Landsbymiljø i Vogn

Sønderlev By

Fortebyen i Vrensted

Enestegården Åbenterp

Bymiljøer

Bymidten i Gammel Hjørring

Bymidten ved Østergade i Hjørring

Bymidten i Stationsbyen i Hjørring

Brinck Seidelins Gade i Hjørring

Erhvervsområdet Nestlé i Hjørring

Svelundskvarteret i Hjørring

Byplan for Hirtshals By og Havn

Poulstrup By

Stationsområdet i Sindal

Højskoleområdet og Stationsområdet i Vrå

Bindslev Bymidte

Bindslev Gamle Elværk

Markante fortidsminder

Gravhøje ved Bjørnager

Hulveje i Slotved Skov

Tornby Dyssen

Jernaldergrave på Hjørring Kirkegård

Stenhøj Langdysse ved Tolne Kirkeby

Jernbaner

Hirtshalsbanen

Rekreative anlæg

Hjørring Bjerge

Parker og Anlæg i Hjørring By

Tolne Skovpavillon



Hjørring Kommune er stærkt præget af det tætte nabo-
skab til havet og livet i sammenhæng med kysten og ha-
vet. Kommunens kyststrækning strækker sig over mere
end 50 km langs Jammerbugt og Tannisbugt med en
række markante kystlandskaber og kystkulturer.

Kulturarven, der knytter sig til kysten, har en særlig værdi,
som det er vigtigt at bevare for fremtidige generationer.
Det er en kulturarv, der er truet af bl.a. kystnedbrydning
i forbindelse med storme, hvor dele af kysten forsvinder

sammen med bygninger og veje, og samfundsudvikling,
hvor f.eks. kystfiskeriet ved Løkken er truet af udviklin-
gen i dansk fiskeri.

Kystbyerne, kystområderne og den tilhørende kulturarv
er bærende for kommunens turisme med udgangspunkt
i omkring 6.000 sommerhuse, en række kystbyer og
kystens attraktioner.

Endelig er kystbyerne og kystområdet vigtige for kom-
munens bosætning og friluftliv.

Udpegning

De udpegede kulturmiljøer er meget forskellige og re-
præsenterer kystbyer, sommerhuse, sandflugt, badehuse
og anlæg ved kysten. Kulturmiljøerne er udpeget med
henblik på, at historien om livet i den tætte kontakt med
havet og kysten fortælles.



RUBJERG KNUDE-OMRÅDET

Beskrivelse

Kulturmiljøet ved Rubjerg Knude fortæller om kystnedbrydningens og sandflugtens betydning for lokalbefolkningens livsbetingelser. Sandflugtsbekæmpelsens spor med marehalm i klitterne og træer i plantagen er spor efter den kamp, der har foregået langs vestkysten mellem mennesket og naturen i de sidste 200 år.

Rubjerg Knude Fyr

Fyr og tilhørende bygninger blev opført i år 1900 ca. 200 m bag kystskrænten på dens højeste punkt. Gennem årene er store mængder sand fra kystskrænten blæst op og har lagt sig på området omkring bygningerne og mellem fyret og havet. Samtidig har naturen nedbrudt kystskrænten, så fyret i dag står meget tæt på skrænten.

Tidligere blev sandflugten forsøgt dæmpet ved beplantning af marehalm med det resultat, at klitten blev højere, og på et tidspunkt var højere end fyret, så lyset ikke kunne ses fra havet. Fyret blev derfor slukket i 1968. Sandflugtsdæmpning er nu opgivet, og klitten kan bevæge sig frit. Klitten er derfor idag blevet lavere og dækker et større areal, og fyrtårnet markerer sig igen på kysten. Fyret er idag et meget besøgt udflugtsmål, hvor en ny trappe giver mulighed for at komme op i fyret. Fyr-bygninger er nedtaget.

Mårup Kirke

Mårup Kirke blev opført i midten af 1200-tallet og lå oprindeligt langt fra kysten i tilknytning til en mindre samling gårde. Sandflugtens hærgen medførte, at gårdene efterhånden blev flyttet, så kirken kom til at ligge et godt stykke fra landsbyen. Mårup Kirke ophørte som sognekirke i 1928, hvor en ny kirke i Lønstrup blev indviet.

Som følge af kystnedbrydningen er kystskrænten rykket tættere og tættere på kirken. I 1997 nåede skrænten det nordvestligste hjørne af kirkegården. I de følgende år er grave og kirkebygningen nedtaget i takt med skræntens fremrykning. I 2015 er de sidste dele af kirken fjernet.

Rubjerg Gl. Kirkegård

Sandflugtens hærgen i 1500- og 1600-tallet betød, at gårdene blev flyttet ind i landet. Mårup og Rubjerg Kirker blev liggende og blev fortsat brugt. I de følgende århundreder kæmpede befolkningen mod naturens kræfter og gravede sig vej til kirkedøren.

I 1904 opgav man kampen ved Rubjerg Kirke, og kirken blev flyttet ind i landet. Kirkegården groede efterhånden til. I dag står et lille stykke af kirkens vestgavl tilbage, og kirketomten er markeret med græstørsvold. På kirkegården ses stadig enkelte gravsten.

Strandfogedgården

Strandfogedgården har været bolig for strandfogeden fra 1860'erne og indtil 1992. Gården anvendes i dag af Vendsyssel Historiske Museum til formidling af fortællinger om levevilkårene og de særlige naturforhold, der findes i området.

Rubjerg Knude Klitplantage

I 1927 købte Hjørring Kommune ca. 65 ha syd for Rubjerg Knude. Formålet var at plante en klitplantage som led i bekæmpelsen af tidens store arbejdsløshed, og der blev plantet omkring en halv million fyrretræer.

Omkring 1930 brændte plantagen, og senere blev mange træer angrebet af rodsvamp. Der blev plantet nyt, og nu kom andre træsorter til. Plantagen fremstår derfor i dag i den østlige del, hvor der er læ, som en meget varieret skov med høje graner og fyrretræer. Nærmere kysten er træerne lavere og forblæste.

Afgrænsning af kulturmiljøet

Afgrænsningen omfatter et område omkring Rubjerg Knude - fra den nedrevne Mårup Kirke i nord over det fredede klitareal, Rubjerg Knude Fyr, Rubjerg Gl. Kirkegård og Strandfogedgården til sommerhusområdet ved Nr. Rubjerg i syd.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning





Rubjerg Knude Fyr



Vindblæst træ ved Rubjerg Gl. Kirkegård



Mårup Kirke (nedrevet i 2015)



Strandfogedgården i Rubjerg



LØNSTRUP BY

Beskrivelse

Lønstrup ligger ved vestkysten på en klint, der er ca. 12 km lang og op til 60 m høj. Tidligere har kystfiskeri og skudehandel primært med Norge og England været en væsentlig aktivitet. Spor heraf kan ses, bl.a. ved det tre-etagers pakhus, som i dag er en del af Hotel Marinella, de mange fiskerhuse langs Strandvejen og fiskerlejet.

Efter anlæggelsen af jernbanen Aalborg-Hjørring-Frederikshavn i 1871 mistede Lønstrup som så mange andre vestkystbyer sin betydning for handel og fiskeri.

Lønstrup blev tidligt "opdaget" som badeby, da ødelæggelser ved et skybrud i 1877 delte byen i to. Det gav anledning til mange nysgerrige rejsende til byen. Hændelsen var startskuddet til Lønstrups udvikling fra fiskerleje til badeby, og i begyndelsen af 1900-tallet var Lønstrup det største badested i Nordjylland.

Med åbningen af jernbanen Hjørring-Løkken-Aabybro i 1913 fik turismen endnu et opsving. Mange byggede baghuse, hvor familien flyttede ud om sommeren for at

leje forhuset ud til turister, og der blev etableret pensionater og badhoteller, der fortsat præger bybilledet.

Nord for og højt over byen blev der i perioden 1900-1925 bygget en række store, grundmurede sommervillaer på Møllebakken. Bygherrerne var rigmænd fra hele landet, som i tidens ånd ønskede sig en plads med havudsigt.

Den oprindelige del af Lønstrup er placeret lavt og i læ af klitterne, mens sommervillaerne er placeret på toppen af Møllebakken med vid udsigt.

Turisme er i dag fortsat hovederhvervet i byen, som er kendt for de mange gallerier og kunstværkere.

Kulturmiljøet er omfattet af en bevarende lokalplan, og en række huse er udpeget som bevaringsværdige, bl.a. flere af sommerhusene på Møllebakken.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter den ældste del af Lønstrup by og sommerhusene på Møllebakken.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Del af bymidten i Lønstrup med lavtliggende byhuse og højtliggende sommerhuse



Sommervillaer på Møllebakken





Strandvejen med hotel og butik



Lønstrup Café Bio



Byhuse langs Strandvejen



Bækslugten skabt i 1877 som følge af et skybrud



Lønstrup er kendt for sine mange gallerier og kunsthåndværkere



Parti fra Lønstrup (ca. 1915)



SOMMERHUSOMRÅDET HARERENDEN VED LØNSTRUP

Beskrivelse

De oprindelige sommerhuse i Harerenden er et eksempel på de første sommerhusbebyggelser langs vestkysten, der nærmest havde karakter af kolonihavehuse. Fra omkring 1920 begyndte folk fra omegnen, og især fra Hjørring, at bygge sommerhuse ved Harerenden.

Der var tale om små træhuse, ombyggede badehuse og jernbanevogne, der var bygget af jævne folk. Husene afspejlede et forsøg på med få midler at få noget ud af lidt for at skaffe sig lidt frirum uden for byens små lejligheder. Husene blev opført spredt på lejet grund i et område nordøst for Lønstrup.

Indtil 1940 blev der bygget omkring 40 små sommerhuse i området, og i 1944 dannede ejerne foreningen Sommerhuskolonien Harerenden. Harerenden og et område ved Nørlev Strand var frem til 1950'erne de eneste sammenhængende sommerhusområder ved Lønstrup. Området omfattede ca. 200 sommerhuse på lejet grund og ca. 100 sommerhuse på egen grund.

I årenes løb er en del af de oprindelige sommerhuse blevet ofre for kystnedbrydningen og er styrtet i havet. I 1990'erne blev der etableret kystsikring, der beskytter sommerhusområdet.

Harerendens bebyggelse er af meget forskellig karakter. De oprindelige huse er små og med knopskydninger, og mange erstattes af nye og tidssvarende sommerhuse.

Harerenden adskiller sig med sin helt særlige karakter af spontant opstået sommerhusområde tydeligt fra de sommerhusbebyggelser, der er etableret efter en samlet plan, og gør området til noget ganske særligt.

Den yderste del af sommerhusområdet langs kysten er omfattet af klitfredning, og hele Harerenden er omfattet af en lokalplan.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter de 240 sommerhuse, som ligger på fælles matrikel.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Ældre sommerhus



Nyere sommerhus





SOMMERHUSOMRÅDET VED TORNBY

Beskrivelse

Den tidlige bebyggelse i sommerhusområdet ved Tornby er eksempel på at bl.a. københavnske velhavere omkring 1900 fik øje på mulighederne ved vestkysten.

I 1895 begyndte gæster at indlogere sig på det nyoprettede badehotel Strandlyst nord for Tornby. 10 år senere købte en københavner ca. 5 tdr. land ved nedkørslen til stranden og opførte en sommerbolig af materiale fra et par ophuggede både. Områdets gæster var begejstrede og fortalte i København om de smukkeste strandpartier.

Det inspirerede flere til at besøge området bl.a. baronesse de Plessen, der købte ca. 50 tdl. land nord for nedkørslen og i 1916 opførte Havsgård. Sommerboligen, der er tegnet af arkitekt Packness, er opført som et trelænget anlæg med kalkede facader og stråtag. Huset ligger højt i landskabet med udsigt over hav og strand.

En anden var journalist Jens Ervø, der efter flere besøg købte ca. 100 tdr. land langs vejen mod Hirtshals. Han fik udarbejdet en plan for udstykning af grunde til som-

merboliger og byggede selv Ingeborghus, der er navngivet efter hans ægtefælle. Ingeborghus er et sortmalet træhus med rødt tegltag og 2 hvide skorstene. Mod vest flankerer to mindre huse udsigten mod havet. Ingeborghus, de to mindre sommerboliger og Kragehuset mod syd er alle tegnet af arkitekt Ulrik Plesner.

Det var dog svært at sælge grunde til sommerboliger, og salget gik helt i stå i 1920'erne og blev først genoptaget i 1960'erne, hvor arealerne omkring Havsgaard blev udstykket. Jens Ervøs udstykningsplan blev ændret bl.a. med større grunde i overensstemmelse med Tornby-Vidstrup Kommunes byplanvedtægt fra 1952.

De to huse vest for Ingeborghus er udpeget som bevaringsværdige i lokalplan for området ved Ingeborgvej.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter Havsgaard og Ingeborghus, de to huse vest for Ingeborghus, Kragehuset mod syd samt en næsten samtidig sommerbolig på de Plessensvej 12.

Anbefalinger

Det anbefales, at Havsgård, Ingeborghus, Kragehuset samt de Plessensvej 12 udpeges som bevaringsværdig bygninger.

Det anbefales, at formidlingen af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Kragehuset



Udsigt fra Ingeborghus



TANNISBY I TVERSTED



Beskrivelse

Kulturmiljøet Tannisby og de nærliggende sommerhusområder fortæller historien om den tidligere turisme først i 1900-tallet. I 1800-tallet udviklede Tversted sig som følge af skudehandel med Sydnorge, men udover toldassistentboligen var der kun få bygninger nord for Østervej.

I 1890'erne begyndte datteren på landbrugsejendommen Nr. Elkær øst for Tversted at modtage pensionærer på badeophold i hovedbygning og fra 1903 i et nybygget pensionat "Ny Bangsbo" i Tannisby og "Hotel Tannishus" med plads til med plads til 40-50 gæster. Andre blev inspireret og begyndte i de følgende år at modtage gæster i en del af hjemmet eller et sommerpensionat.

Ophold på sommerpensionaterne gav efter 1920 flere familier lyst til at opføre et hus til sommerbrug, og bl.a. Sømærkehuset, Mågen og Klitstuen er opført i disse år. Flere af husene var indrettet med henblik på, at stuepigen flyttede med i sommerlandet. I 1930'erne og sidst i 1940'erne opførtes yderligere huse i Tannisby.

I 1952 vedtog Tversted-Uggerby Sogneråd en byplanvedtægt for kystområdet. Planen omfattede Tversted nord for Østervej og et større kystområde på begge sider af byen. Planen gav mulighed for, at der i Tannisby kunne udstykkes grunde på 625 m² og opføres boliger, butikker og mindre erhverv.

I årene herefter blev den nordlige del af Gyvelvej, Gl. Skovvej og Granvej udstykket og bebygget.

Vedtægten er fortsat gældende plangrundlag for den del af Tannisby, der anvendes til helårsboliger.

Tannisby er i dag kendetegnet ved bebyggelse af blandet alder og udformning, der anvendes til helårs- og fritidsbeboelse. Flere ejendomme langs Tannisbugtvej har en butik eller et serviceerhverv målrettet turisterne.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter Tannisby nord for Østervej samt de ældste sommerhusområder.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Pensionatet "Ny Bangsbo" på Tannisbugtvej opført 1903



Tætliggende sommerhuse på Gyvelvej





LØKKEN BY

Beskrivelse

Løkkens historiske udvikling er præget af forskellige tidsperioder, der hver især har sat sit præg på byen. Begyndende med skudehandlen og kystfiskeriet i 1700-, 1800- og begyndelsen af 1900-tallet efterfulgt af stations- og håndværkertiden i midten af 1900-tallet og senest som turistsby.

Løkken er i dag den største turistby i Hjørring Kommune og samtidig en af de største turistdestinationer på vestkysten. Kystbyen er særligt kendt for bymiljøet, stranden, badehusene og kystfiskeriet ved molelejet.

Hver periode kan tydeligt aflæses i byens huse, i bygningernes proportioner og i gadestrukturer, f.eks. skudehandlens øst-vestvendte række-, dobbelt- og længehuse, købmansgårde samt store pakhuse, fiskerhusene og molelejet, sømærket, de karakteristiske huse fra stationsbytiden samt pensionater, badehoteller, sommervillaer og senest feriehuse.

Flere af bygningerne - herunder pakhuse, badehoteller

og stationen - fremstår velbevarede og viser bygningernes oprindelige funktioner, selvom flere af dem anvendes til nye formål.

Midtbyens snørklede gader og torve danner et fint bymiljø med en særlig karakter med et netværk af småstier, der skaber forbindelse mellem de større gader. Beboere og turister har her god mulighed for til fods at bevæge sig på kryds og tværs gennem byen.

Løkken by er mod nord og syd omgivet af store sommerhusområder langs kysten.

Dele af Løkken midtby er omfattet af en bevarende lokalplan, der udpeger en række bevaringsværdige bygninger. Bygningen, som rummer Løkken Museum, og Sømærket er fredede.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter den centrale og ældste del af Løkken by.

Anbefalinger

Det anbefales, at der udarbejdes en bevarende lokalplan for områderne med sommervillaer i klitterne nord og syd for bymidten.

Det anbefales, at offentlighedens adgang til byens småstier sikres.

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Boliger på Nordlysvej



Torvet





Ferieboliger ved Kodahlsvej



Gammelt pakhus



Øst-vest vendte rækkehuse



Tidligere fiskerhuse



Sømærket i Løkken



KYSTFISKERI VED LØKKEN

Beskrivelse

I Løkken har der været fisket fra stranden gennem århundreder. Fiskeriet foregår med kystbåde, der er brede, med lille dybgang og med en bund, der tåler sliddet ved ud- og ophaling på stranden. Ud- og ophaling foregår med motorspil, der leverer den nødvendige trækraft til en wire, der er fastgjort i bådens stævn.

Kystfiskeriet er ikke blot et erhverv, men en livsform, der er forankret i Løkkens historie. Det har sat sit præg på kysten, hvor der i tilknytning til landingspladsen ved molelejet er opført redningshus og signalmast.

Den ca. 180 m lange mole, der står vinkelret ud fra kysten, er en vital del af landingspladsen som beskyttelse mod havets kræfter.

I sommerhalvåret er det et tilløbsstykke, når kystbådene trækkes op på stranden, og dagens fangst bringes til ishuset. Fangsten sælges i dag direkte på stranden eller på auktionen i Hirtshals til verdensmarkedet.

Kystfiskeriet er et fiskeri i balance med naturen og er skånsomt mod havmiljøet. De fangede fisk og skaldyr er fisket inden for få timer og er af bedste kvalitet. Kystfiskeriet er dog underlagt de samme regler som de store trawlere, og det gør det vanskeligt at få et levebrød ud af det. Kystfiskeriet er derfor truet som erhverv og livsform.

Løkken var tidligere en af vestkystens største landingspladser med omkring 50 kystbåde. I dag er der 4 aktive både tilbage. Udover i Løkken drives der fortsat kystfiskeri fra Thorup Strand, Nr. Vorupør og Lidl Strand.

Molen er i 2015 renoveret med etablering af rekreative arealer til ophold og lystfiskeri, og omkring molen er der et aktivt friluftsliv med surfing, windsurfing og kajak.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter mole, Hummerhuset, spilhus og spil anlæg, Fiskernes Hus, kiosken ved Sdr. Strandvej, redningsstation og signalmast.

Anbefalinger

Det anbefales, at der arbejdes for at fastholde landingspladsen som en aktiv landingsplads for kystfiskeriet.

Det anbefales, at der arbejdes for at integrere friluftaktiviteter med tilknytning til hav og strand i området.

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Der sælges fisk på landingspladsen



Landingspladsen





BADEHUSE PÅ LØKKEN STRAND

Beskrivelse

Omkring 1. maj ændrer stranden ved Løkken karakter. Ved foden af klitterne opstilles i løbet af få dage omkring 500 hvide badehuse på en række, som strækker sig over næsten 2,5 km.

De første badehuse stammer fra ca. 1860, hvor Gæstgivergården annoncerede med badehuse på Løkken Strand. Badehusene var attraktive for borgerskabets badende, der brugte dem til omklædning. I 1895 opstillede Løkken Badehotel 15-20 af de eftertragtede badehuse, og i de følgende år fik flere badehoteller badehuse.

I 1908 kom det første privatejede badehus, og i de følgende år voksede interessen for selv at opstille et badehus på stranden.

I løbet af 1930'erne fik badehusene den udformning, som vi kender i dag med hvide facader og gråt eller sort tag. Der var endvidere bestemmelser om størrelse og højde samt placering af døre og vinduer. Dette førte til, at Løkken Strand i de følgende år blev kendt som "Den

Hvide By". I 1933 kom et forbud mod at anvende badehusene til overnatning.

Badehusene går ofte i arv fra generation til generation, og ventelisten på at få en af de attraktive strandretter er lang med adskillige års venten. Hjørring Kommune administrerer strandretterne.

Der er i 2013 indgået ny 10-årig aftale mellem Naturstyrelsen som klitmyndighed og Hjørring Kommune omkring opsætning af badehuse på den klitfredede strandbred ud for Løkken by.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter den del af Løkken Strand på begge sider af landingspladsen, hvor badehusene opstilles.



"Den Hvide By" på Løkken Strand

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



HIRTSHALS FYR

Beskrivelse

Hirtshals Fyr ligger højt hævet over havet, hvor stejle skrænter fører ned til stranden. Ved Hirtshals "knækker" kysten, hvor Jammerbugt og Tannisbugt mødes. Fra gammel tid har pynten ved Hirtshals været et vanskeligt sted at passere med skibe, og klinten, hvor fyret i dag står, kaldte hollandske søfarere for Harzhals eller Hirshalz, som betyder "hjortehals". Heraf kommer bynavnet.

Fyret blev taget i brug i 1863 og ligger vest for Hirtshals bymidte. Fyret er 35 m højt og ligger 20 m over stranden og er dermed synligt fra et stort havområde, store dele af Hirtshals samt baglandet. Fyret er et vartegn og pejlemærke for området.

Hirtshals Fyr fuldautomatiseres i 1973, og fyret sender fortsat sin lysstråle ud over hav, by og land.

Det samlede bygningskompleks fremstår meget velholdt og i oprindelig stil. Fyret har siden 2008 været ejet af en privat fond, som anvender bygningerne til formidling, udstillinger og kulturelle formål. Fyret er et velbesøgt udflugtsmål.

Hele kulturmiljøet ved Hirtshals Fyr er omfattet klitfredning. Det samlede bygningskompleks er udpeget som bevaringsværdigt.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter fyrtårn, signalstation, maskinhus, de to boliger og garagebygning.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Fyr og bygninger set fra nordvest



Fyret set fra Hjørringgade





HIRTSHALS BEFÆSTNING

Beskrivelse

Hirtshals Befæstning ligger højt hævet over havet, hvor stejle skrænter fører ned til stranden. Ved Hirtshals "knækker" kysten, hvor Jammerbugt og Tannisbugt mødes.

Under 2. Verdenskrig opførtes her bl.a. to kystbatterier til forsvar af Hirtshals Havn i tilfælde af en allieret invasion.

Kystbatterierne ved Hirtshals indgik som et vigtigt led i rækken af kystforsvarsanlæg, den såkaldte Atlantvold, langs den jyske vestkyst, som stod klar i juni 1941. Artilleristøttepunkt Syd indeholdt desuden et marine-radar-anlæg. Kystbatteriet blev opstillet på Fyrbakken i midten af 1941 og blev udbygget med betonanlæg året efter.

Befæstningsanlægget blev i midten af 1990'erne gjort tilgængeligt for publikum. En lokal interessegruppe har med støtte fra bl.a. Hirtshals Kommune, turistorganisati-

oner og Nordsømuseum udført et stort arbejde for at sikre anlægget og reetableret løbegange.

Anlægget rummer i dag 54 udgravede bunkere og mange kanon-, morter- og maskingeværstillinger, som er forbundet af 3,5 km løbegange og betonveje.

Bunkermuseet Hirtshals, som siden 2005 har været en afdeling af Vendsyssel Historiske Museum, er Danmarks eneste udgravede, komplette tyske forsvarsanlæg fra 2. Verdenskrig, der er åben for publikum.

Området omkring befæstningen er omfattet af klitfredning.

Afgrænsningen af kulturmiljøet omfatter det komplette tyske forsvarsanlæg ved Hirtshals Fyr.

Anbefalinger

Det anbefales, at formidling af kulturmiljøet nytænkes.



Kulturmiljøets afgrænsning



Betonvej med tjekkiske pindsvin



Bunker (Foto: Toppen af Danmark)

